

Nieuw in de Jan Verwey Bibliotheek

Jelle van Dijk

Mebs Theodor & Scherzinger Wolfgang. 2004.
Uilen van Europa. 400 p. Tirion Uitgevers BV,
Baarn. Prijs €50,-.

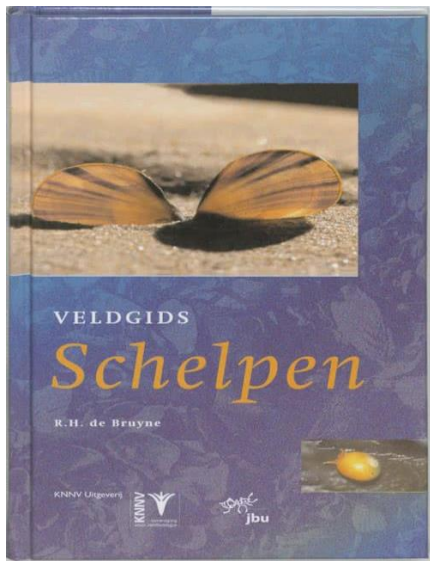
Dit boek verscheen in 2000 onder de titel *Eulen Europas* bij Kosmos Verlags-GmbH & Co in Stuttgart. Gelukkig heeft Tirion Uitgevers BV het aangedurfd dit fantastische boek in een Nederlandse vertaling uit te geven. Van begin tot eind is merkbaar dat hier de Duitse *gründlichkeit* in de beste betekenis van het woord aanwezig is. Zowel de tekst als de illustratie staat op een hoog niveau. Om met het laatste te beginnen, het aantal kleurenfoto's per soort varieert van 22 bij de Ransuil tot 15 bij de Sperweruil. Daarnaast zijn er tientallen fraaie tekeningen opgenomen, de meeste van de hand van Winfried Daunicht.

Zoals we mogen verwachten worden de eerste 100 pagina's in beslag genomen door degelijke inleidende hoofdstukken. Hierin komen zaken aan de orde als lichaamsbouw (gehoor, verenkleed), communicatie, broedzorg, prooidierkeuze, habitatkeuze en uilenbescherming. Om aan te

geven hoe uitvoerig het fotomateriaal per soort kan zijn, volgt hier een overzicht van de foto's bij de Ransuil: portret, detailfoto van klauw, foto met vijf veren, biotoop (2x), slapende Ransuil, Ransuil neemt zandbad, vliegende Ransuil, dreigende jonge Ransuil, takkeling (3x), jagende Ransuil (2x), braakballen, Ransuil op nest (2x), Ransuil op kunstnest, eendagskuikens, nestjongen, halfwas Ransuil, winterslaapboom. De tekst van de soortbeschrijving is systematisch opgebouwd en zegt altijd iets over de verspreiding (met kaart) en de ondersoorten. Ook is er steeds een tabel te vinden waarin het aantal broedparen voor de Europese landen is terug te vinden. Komt de soort algemeen in Duitsland voor dan geeft een extra tabel inzicht in de aantallen in de diverse Duitse deelgebieden. Aardig en leerzaam is de tabel met geluiden voor man, vrouw en takkeling. Als men niet bekend is met de geluiden van de vrouwtjes kan het aantal broedparen van bijvoorbeeld de Bosuil te hoog worden geschat! Elke beschrijving eindigt met een stukje over nestkasten en eventueel nestplatforms en wordt besloten met een literatuurlijst. Hierin zijn ook de publicaties van Nederlandse uilenkenners als Johan de Jong (Kerkuil) en Fred Koning (Bosuil) terug te vinden. In de tekst is veel aandacht voor de opgroeiende jongen. Typisch voor een Duits boek zijn de foto's van in gevangenschap (broedmachine) uitgebroede eendagskuikens. Heel leuk zijn de foto's van klimmende jonge uilen. Bij enkele soorten springen de jonge uilen uit het nest als ze nog lang niet kunnen vliegen. Schijnbaar door de ouders verlaten zitten ze dan op de grond. Binnen enkele uren lukt het vrijwel al die jongen om langs stammen en takken omhoog te klauteren naar een veilig plekje.

Als bijlage zijn enkele pagina's van SOVON's broedvogelatlas toegevoegd. Hierin wordt, met kaartjes, op de Nederlandse situatie ingegaan. Helaas moet worden opgemerkt dat de Nederlandse vertaling niet altijd even zorgvuldig is. Dat geldt niet alleen voor het onderschrift bij de foto op pagina 53 (Oehoe grijpt Ransuil, geen Bosuil), maar ook voor de lopende tekst die hier en daar niet zorgvuldig gecorrigeerd lijkt te zijn. Gelukkig beïnvloeden deze slordigheden nauwelijks het lees- en kijkplezier van dit geweldige uilenboek.

R.H. de Bruyne, 2004. **Veldgids Schelpen**. KNNV Uitgeverij / Jeugdbondsuitgeverij (Utrecht). ISBN : 90 5011 140 8. 224 blz., gebonden. Prijs € 24.95 (voor leden van de KNNV € 21.95).

Schelpenliefhebbers opgelet

Nog net in 2004 is de Veldgids Schelpen van Rykel de Bruyne verschenen. Het is een van de veldgidsen van de KNNV. Het is een stevig boekje met een formaat (13 x 21½ cm) dat gemakkelijk mee te nemen is. Opvallend is wel dat het een kleurrijk geheel is geworden. Alle behandelde soorten zijn met een kleurenfoto aanwezig. Voor een Nederlands schelpenboek is dit bijzonder. We kunnen dit boek beschouwen als een opvolger van de bekende 'Entrop': Schelpen vinden en herkennen. De laatste jaren zijn er weliswaar diverse schelpenboeken verschenen, maar deze waren niet zo compleet voor onze kust of in het engels en behandelde een groot gebied.

Uit de inhoudsopgave blijkt dat we met deze veldgids de schelpen van de kusten van Nederland, België en Duitsland (Noordzeedeel) op naam kunnen brengen. Er worden 252 soorten behandeld. Naast de slakken en tweekleppigen zijn er keverslakken (4 soorten), paalwormen (4 soorten), inktvissen (4 soorten) en naaktslakken (12 soorten) opgenomen. Alle hebben een Nederlandse naam.

Aandacht wordt geschonken aan de bouw van de diverse weekdierklassen. Het behandelde gebied, d.w.z. de zuidoostelijke Noordzeekust met zijn kusttypen en enkele vindplaatsen, komt ter sprake. Tevens zijn er o.a. hoofdstukken over het verzamelen, determineren en determinatietabel, opbergen, naamgeving, woordenlijst en literatuur. Het grootste deel van het boek wordt ingenomen

door de behandeling van de soorten. Op elke blz. staan 2 soorten met kleurenfoto en een beschrijving, kleur, habitat en voorkomen. De ontwikkelingen van de laatste jaren zijn hierbij verwerkt, dus alle nieuwe uitbreidingen van onze molluskenfauna zijn er te vinden.

Opvallend is dat de kleurenfoto's van de kleine horentjes goed gelukt zijn. De afbeeldingen zijn ongeveer even groot.

Kleine soorten zijn vergroot en grote soorten zijn verkleind, dus goed op de opgegeven afmetingen letten. In de determinatietabel komt 2x 144 voor.

Het is hoofdzakelijk een schelpengids, dit betekent dat de zeenaaktslakken slechts beperkt behandeld worden.

Wie geïnteresseerd is in deze groep raad ik aan om het artikel van P.H. van Bragt: The sea slugs, Sacoglossa and Nudibranchia (Gastropoda, Opisthobranchia), of the Netherlands te lezen. Het staat in Vita Malacologica 2: 3-22 (2004). Dit is een goed overzicht van de circa 40 soorten met kleurenfoto's van dieren en eieren. In een ander artikel in hetzelfde nummer worden ook de 12 Nederlandse inktvissen gemeld. Inktvissen behoren eveneens tot de weekdieren (mollusken).

De waarde van de Veldgids Schelpen wordt in belangrijk mate bepaald door de vele foto's, die bij elke beschreven soort zijn opgenomen. Veel van de gefotografeerde exemplaren zijn door de auteur Rykel de Bruyne zelf verzameld. Op deze foto is de auteur op zoek naar diverse soorten muizenoor-tjes op de slijkige zandplaten in de Mokbaai op Texel.

Degenen die geïnteresseerd zijn in onze zeeschelpen raad ik zeker aan om dit boek eens in te kijken in onze bibliotheek en het misschien daarna zelf aan te schaffen. Dit laatste heb ik zelf al gedaan.

Wim Kuijper